

MINISTERUL EDUCATIEI, CERCETARII ȘI TINERETULUI

**PROGRAMA
PENTRU EXAMEUL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT**

PROFESORI

SPECIALIZAREA: MANAGEMENTUL DEZVOLTĂRII ȘI AMENAJĂRII RURALE

2007

I. NOTA INTRODUCTIVA

Programa pentru examenul de definitivare în învățământ reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactic/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Programa este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției din perspectiva nivelurilor carierei didactice. Acestea se vor corela cu normativitatea psihopedagogică pe baza căreia sunt proiectate, aplicate și inovate structurile și unitățile de competențe - cunoștințele, abilitățile, valorile și atitudinile - corespunzătoare standardelor și statutului asumat/jucat de cadrul didactic în unitățile de învățământ preuniversitar din România

În cadrul acestei programe, de importanță majoră sunt acele componente care vor valoriza **rolul constructiv, coparticipativ al** cadrului didactic în calitatea sa de actor cu statut de educator, de purtător al mesajelor științei devenite disciplină de învățământ, de reprezentant al comunității profesorilor de specialitate instituția școlară și substanța **competențelor dobândite** de acesta, în concordanță cu motivația profesională, cu o serie de **roluri specifice**. De exemplu, pentru dimensiunea didactică, menționăm rolurile: evaluator intern și extern, consilier în procesul de învățare și, mai ales, în depășirea dificultăților în învățare, mediator didactic în procesul de adecvare a logicii domeniului de specialitate la psihologia învățării, predării, evaluării etc.

Au fost urmărite formarea și structurarea competențelor pentru profesia de cadru didactic, cu aplicare la predarea disciplinelor de specialitate din aria curriculara tehnologii. Pe lângă competențele specifice, în specialitate, sunt vizate competențele pentru îndeplinirea eficientă a unui rol social precum și competențele metodice.

Tematica programei reflecta **ponderile**:

- conținuturilor destinate pentru formarea competențelor științifice (aprox. 60%);
- conținuturilor destinate formării competențelor didactice, încorporând metoda și aplicațiile școlare ale domeniului (aprox. 30%);
- conținuturilor altor tipuri de competențe necesare cadrelor didactice - competențe cheie (aprox. 10%).

În elaborarea programelor au fost aplicate **criterii de selectare a conținuturilor**, precum: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socioculturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, integralitatea și coerența viziunii asupra cunoașterii de specialitate, abordate în relație cu didactica domeniului de specialitate, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

Competențe specifice

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinelor/modulelor de specialitate și problemele de învățare specifice domeniului de pregătire;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor;

- Operarea cu standardele de pregătire profesională și programele școlare pentru proiectarea unui demers didactic adaptat nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei;
- Utilizarea tehnologiilor informaționale în demersul didactic;
- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor/modulelor tehnologice;
- Elaborarea, selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Proiectarea și/sau selectarea unor conținuturi pentru programele opționale sau curriculum în dezvoltare locală de tipul aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;
- Comunicarea eficientă cu partenerii în activitatea educațională;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată;
- Transmiterea, în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, a conținuturilor astfel încât să dezvolte structuri operatorii, afective și atitudinale;
- Dezvoltarea competențelor civice și interpersonale ale elevilor și conduita antreprenorială a acestora;
- Stimularea potențialului fiecărui elev și dezvoltarea creativității.

II. DIDACTICĂ GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR / MODULELOR DE SPECIALITATE

1. Locul și rolul disciplinelor/modulelor de specialitate în învățământul preuniversitar. Construirea demersurilor didactice pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.
2. Curriculumul școlar:
 - a) elemente componente (curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, module);
 - b) documente curriculare (standarde de pregătire profesională, planuri-cadru și planuri de învățământ, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare);
 - c) obiectivele predării – învățării – evaluării la disciplinele/modulele din aria curriculară “Tehnologii”. Competențe generale, competențe specifice, unități de competență și competențe.
 - d) proiectarea curriculumului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;
3. Operaționalizarea obiectivelor didactice: proceduri de operaționalizare și exemple.
4. Relația între competențe și conținuturi de instruire.
5. Metode și procedee de predare-învățare:
 - a) clasificarea și caracteristicile principalelor grupe de metode de învățământ;
 - b) exemplificări de aplicare a unor metode specifice disciplinelor/modulelor de specialitate;
 - c) utilizarea metodelor de predare active – participative, centrate pe elev/tehniciilor de învățare prin cooperare: metoda proiectului; studiul de caz; jocul de rol; brainstorming-ul; lucrul în echipă; problematizarea;
 - d) utilizarea tehnologiilor informatice și de comunicare în procesul didactic; exemplificări;
6. Mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare:

- a) funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ;
 - b) tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor; exemplificări.
7. Medii de instruire reale și virtuale: cabinete, laboratoare, ateliere, complexe multimedia, săli de clasă, ferme didactice, târguri și expoziții, șantiere (descriere și condiții de utilizare);
8. Forme de organizare a activității didactice: lecția și variantele de lecții; alte forme de organizare (cercurile de elevi, consultațiile, vizitele și excursiile etc.).
9. Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curriculare și criteriile de performanță din standardele de pregătire profesională;
- a) evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: definire, funcții;
 - b) metode și tehnici de evaluare;
 - c) erori în evaluare și modalități de minimizare a lor;
 - d) construirea instrumentelor de evaluare (teste, chestionare, fișe etc.);
 - e) calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
 - f) tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare.
10. Proiectarea demersului didactic: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea lecției (pentru diferite tipuri de lecții).
11. Modalități de adaptare a procesului instructiv-educativ în vederea integrării elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).
12. Pregătirea profesorului pentru activitatea didactică (profesională de specialitate, psihopedagogică și metodică).

BIBLIOGRAFIE

1. Adăscăliței, A., Instruire asistată de calculator, Editura Polirom, Iași, 2007
2. Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006
3. Carcea I.M., Consultanță și consiliere educațională, EDP, București, 2005
4. Cucoș, C., Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1996, revizuire 2002
5. Cristea, S. (coord) Curriculum pedagogic, EDP, București, 2006
6. Crețu, C., Curriculum diferențiat și personalizat, Ed. Polirom, Iași, 1998
7. Ionescu, M., Radu, I., Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995
8. Iucu R., Managementul și gestiunea clasei de elevi, Ed. Polirom, Iași, 2000
9. Jinga, I., Negreț, I., Învățarea eficientă, EDITIS, București, 1994
10. Jinga, I., Istrate, E., Instruirea și evaluarea asistată de calculator, Editura ALL, București, 2006
11. Joița, E., Eficiența instruirii, EDP, București, 1998
12. Manolescu, M., Evaluarea școlară, Editura Meteor, București, 2006
13. Neacșu, I., Instruire și învățare, ediția a II-a, revizuită, EDP, București, 1999
14. Nicola I., Tratat de pedagogie școlară, Editura Aramis, București, 2000
15. Nițucă, C., Stanciu, I., Didactica disciplinelor tehnice, Editura Performantica, 2006

16. Negreț, I.,	Didactica Nova, Editura Aramis, București, 2004
17. Onu, P., Luca, C.,	Introducere în didactica specialității – discipline tehnice și tehnologice, Editura Polirom, Iași, 2004
18. Onu, P., Luca, C.,	Didactica specialității, Editura „Gh. Asachi”, Iași, 2002
19. Potolea, D.,	Profesorul și strategiile conduceri învățării, în vol. Structuri, strategii și performanțe în învățământ (coord. Jinga, I., Vlăsceanu, L.), Ed. Academiei, B, 1989
20. Radu, I., T.,	Evaluarea în procesul didactic, EDP, București, 2000
21. Toma, S.,	Profesorul factor de decizie, Editura Tehnică, București, 1999
22. Toma, S., Florea, V.,
Constantinescu, G.,	Îndrumări metodice pentru predarea disciplinelor instalații de încălzire și ventilare, instalații tehnico-sanitare și de gaze, EDP, bucurești, 1983
23. Tomșa, G.,	Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi, Casa de editură și presă „Viața Românească”, București, 1999
24. xxx	Curriculum național aprobat de M.E.C.T. (www.edu.ro)
25. xxx	Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare pentru aria curriculară „Tehnologii”, MECT

III. TEMATICA DE SPECIALITATE

1. Aspecte generale privind spațiul rural și dezvoltarea rurală

- 1.1. Spațiul rural – concept, noțiune definiție
- 1.2. Urbanul și ruralul
- 1.3. Structura spațiului rural
- 1.4. Conceptul de regiune. Tipuri de regiuni
- 1.5. Caracteristicile și funcțiile spațiului rural
- 1.6. Dezvoltarea rurală – noțiune, definiție
- 1.7. Dezvoltarea integrată a spațiului rural

2. Dezvoltarea rurală durabilă a României: concept, politici, căi

- 2.1. Noua filozofie a dezvoltării durabile a spațiului rural
- 2.2. Dezvoltarea agriculturii
- 2.3. Silvicultura și economia forestieră
- 2.4. Agroturismul și ecoturismul local
- 2.5. Întreprinderile mici și mijlocii
- 2.6. Habitatul, locuințele, sănătatea, sportul
- 2.7. Cultura
- 2.8. Mediul înconjurător, natura și peisajul
- 2.9. Cooperarea internațională intercomunitară, interregională și trans-frontalieră
- 2.10. Managementul comunităților rurale.

3. Caracterizarea spațiului rural și a satului românesc

- 3.1. Situația și structura locuințelor rurale
- 3.2. Echiparea tehnică a locuințelor și fermelor rurale
- 3.3. Echiparea tehnică a localităților rurale
- 3.4. Echiparea tehnică a gospodăriilor și localităților rurale pe regiuni de dezvoltare

- 3.5. Infrastructura rurală
- 3.6. Activități economice alternative din spațiul rural
- 3.7. Disparități interregionale și intraregionale în dezvoltarea socio-economică

4. Dezvoltarea rurală durabilă

- 4.1. Principiile dezvoltării rurale durabile
- 4.2. Programe privind restructurarea agriculturii și dezvoltarea rurală
- 4.3. Amenajarea teritoriului agricol în zonele rurale
- 4.4. Implementarea Planului Național de Dezvoltare Rurală în România 2007-2013
- 4.5. Proiecte și programe de dezvoltare rurală în U.E.

5. Dezvoltarea regională în Uniunea Europeană și România

- 5.1. Politica de dezvoltare regională în Uniunea Europeană și în România
 - 5.1.1. Regiuni de dezvoltare. Delimitări conceptuale
 - 5.1.2. Nomenclatorul unităților statistice teritoriale (NUTS) în Uniunea Europeană și România
 - 5.1.3. Aspecte generale ale politicii de dezvoltare regională în Uniunea Europeană
 - 5.1.4. Instrumentele financiare europene utilizate în programele de dezvoltare regională ale Uniunii Europene. Obiective și inițiative comunitare
- 5.2. Regiuni de dezvoltare economică în România
 - 5.2.1. Regionalizarea și dezvoltarea regională în România
 - 5.2.2. Disparitățile regionale în România și coeziunea economică și socială
 - 5.2.3. Caracterizarea regiunilor de dezvoltare ale României. Disparități interregionale

6. Alternative ale dezvoltării rurale durabile

- 6.1. Agricultura organică: principii, cerințe, standarde
 - 6.1.1. Evoluția conceptului de agricultură organică (biologică, ecologică)
 - 6.1.2. Evoluția producției organice (biologice, ecologice) în lume
 - 6.1.3. Agricultura ecologică în România
 - 6.1.4. Reglementările românești privind agricultura ecologică în România
- 6.2. Agricultura biotehnologică
 - 6.2.1. Impactul agroeconomic, ecologic și asupra sănătății oamenilor și animalelor al PMG
 - 6.2.2. Impactul economic al cultivării unor Plante Modificate Genetic
 - 6.2.3. Aspecte ale folosirii materiilor prime vegetale MG în furajarea animalelor

7. Infrastructura spațiului rural

- 7.1. Intravilanul
 - 7.1.1. Probleme generale, disfuncționalități și probleme actuale ale dezvoltării rurale
 - 7.1.2. Cadastru și cartea funciară
 - 7.1.3. Drumuri rurale
 - 7.1.4. Spații verzi în mediul rural
 - 7.1.5. Construcții pentru spațiul rural
 - 7.1.6. Infrastructura tehnico-edilitară
 - 7.1.7. Silvicultura
 - 7.1.8. Folosirea energiilor neconvenționale în spațiul rural
 - 7.1.9. Depozitele de deșeuri
- 7.2. Extravilanul
 - 7.2.1. Probleme generale. Teritoriul agricol

- 7.2.2. Sistematizarea teritoriului din extravilan
- 7.2.3. Infrastructura din extravilan
- 7.2.4. Seceta în spațiul rural: meteorologică, agricolă, hidrologică și socio-economică
- 7.2.5. Tehnologii de valorificare a materiilor prime și produselor locale disponibile în spațiul rural

BIBLIOGRAFIE

1. Alecu, I., Merce, E., Pană, D., Sâmbotin, L., Ciurea, I., Bold, I., Dobrescu, N. - Managementul exploatațiilor agricole, Editura Ceres, București, 2001;
2. Buciuman, E. – Economia rurală, Editura Pro Transilvania, Alba Iulia, 1999;
3. Burtea, A., Petroman, I., Iancu, T. – Politici de integrare euroregională, Editura Mirton, 2005;
4. Glăbam, V. - Dezvoltarea durabilă a economiei și turismului românesc, institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism – Academia de Studii Economice, București, 2000;
5. Heidhues, F., Otiman, P.I., Sâmbotin, L., & colab. – Cercetări de dezvoltare rurală în Banat, Editura Agroprint, Timișoara, 1998;
6. Istrate, I., Bran, F. – Amenajarea satelor turistice, Tribuna Economică, nr. 51, 1995;
7. Mateoc-Sîrb Nicoleta – Dezvoltarea rurală și regională în România, Editura Agroprint, Timișoara, 2002;
8. Mărăcineanu Fl., Nisteanu, M., Constantin, E. – Dezvoltarea rurală și regională în România, Editura Agroprint, Timișoara, 2002;
9. Measnicov, M. – Probleme ale dezvoltării rurale, Tribuna Economică, 4/2000;
10. Minciu, R. – Amenajarea turistică a teritoriului, București, 2005;
11. Mitrache, Șt. – Dezvoltarea rurală durabilă, Editura Planeta, București, 2000;
12. Neacșu, N. - Turismul și dezvoltarea rurală durabilă, Editura Expert, București, 2000;
13. Neagu, V., Stanciu, Ghe. – Charta Europeană a Spațiului Rural, Editura Ceres, București, 1994;
14. Otiman, P.I. - Dezvoltarea rurală în România, Editura Agroprint Timișoara, 1997;
15. Otiman, P.I. – Restructurarea agriculturii și dezvoltarea rurală a României, Editura Agroprint Timișoara, 2000;
16. Otiman, P.I. – Agricultura României la cumpăna dintre secolul XX, un secol al deznădejdi și secolul XXI, un secol al speranței, Editura Agroprint Timișoara, 2002;
17. Otiman, P.I. și colab. - Dezvoltarea rurală durabilă în România, Editura Academiei Române, București, 2006;
18. POPESCU, G. – Politici agricole comunitare în spațiul UE, Tribuna Economică, 39/2000;
19. Sâmbotin, L. – Managementul exploatațiilor agricole, Editura Mirton, Timișoara, 1999;
20. XXX – Agricultură și alimentație – Direcții prioritare pentru dezvoltarea durabilă, MAPDR, 2004;
21. XXX – European Commision – Agricultural Policy and Rural Development, Brussels, 2002;
22. XXX – Programul SAPARD. Ghid informativ pentru programul SAPARD;
23. Rural Development in the European, Fact Sheets 2003, European Commision, Agriculture and Rural Development, Luxemburg, 2003;
24. Strategia de dezvoltare durabilă a agriculturii și alimentației din România, 2004-2005.